

sønderjydske Sager, i Øjeblikket ikke kan være til Stede, skal jeg nøjes med i hans Sted at erklære, at ogsaa vort Parti er villigt til at underkaste Lovforslaget en velvillig Udvalgsbehandling. Lovforslaget er jo i alt væsentligt en Gentagelse af den tidligere indtil Dato gældende Lov, som efter almindeligt Omdømme har virket tilfredsstillende og efter sin Hensigt; og de Ændringsforslag, der bebudes, er jo ikke saa omfattende eller betydningsfulde, at man ikke skulde kunne tænke sig at kunne komme ud over dem. Jeg ser, der er forskellige Meninger hos forskellige Partier om Enkeltheder i Lovforslaget. Saa meget mere nødvendigt er det, at Sagen gaar i Udvalg; men jeg skal anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling.

Jessen Christensen: Jeg vil gerne sige til det ærede Medlem, der talte for det socialdemokratiske Parti (Jørgen Møller), at jeg tror ikke, der er nogen som helst Uenighed i Tinget angaaende Spørgsmaalet om Undervisningspligten. Det er ganske rigtigt, at vi i den tyske Tid havde en længere fastlagt Skoletid; den begyndte med det 6te Aar, og enkelte Steder kunde den trække ud til det 15de eller 16de Aar; men de fleste Steder hørte den vel alligevel op ved 14 Aars Alderen. Der blev imidlertid den Gang i ret høj Grad gjort Brug af Bestemmelsen om Dispensation, fordi vi havde daglig tvungen Undervisning. Man begyndte endogsaa at dispensere i det 11te Aar. Hvad i øvrigt Bemærkningerne om den billige Arbejdskraft vedrører, skal jeg ikke komme nærmere ind paa det Spørgsmaal; det er en gammel Traver, som vi møder andre Steder under Drøftelsen af Skolepørgsmaal. Vi maa holde os klar af Drøftelsen af rent principielle Forhold Skolepørgsmaal vedrørende overfor dette Lovforslag, fordi vi senere, haaber jeg, paa indgaaende Maade vil komme til at sammenarbejde de Bestemmelser, der gælder i de sønderjydske Landsdele, med de Lovforslag, der kommer fra Ministeriet, naar det har bearbejdet den store Skolekommissions Forslag. Det er jo ikke saaledes, at en Skolekommission eller en Kommunalbestyrelse er bundet til et vist Antal Skoledage, men derimod til et vist Antal Skoletimer om Aaret; derfor tilrettelægges man Skoletiden enkelte Steder — omkring i det øvrige Land i hvert Tilfælde — saaledes, at man endogsaa giver visse Børn i en bestemt Alder fri hele Sommeren. Jeg synes derfor, at Dispensationsretten, som den er givet os administrativt, men nu ogsaa

gives gennem § 2, er noget, som vi kun kan hilse med Tilfredshed. At vi ogsaa i Sønderjylland har Bestemmelser om Frihed for Skolekommissionen og Kommunalbestyrelsen, at vi frit kan tilrettelægge Undervisningen, er jeg taknemmelig for.

Spørgsmaalet om Lærernes Valgbarhed til Skolekommissionen er ogsaa et meget omstridt Spørgsmaal, som vi maaske senere kommer tilbage til. Jeg tror, det er bedst at lade det ligge ved Behandlingen af dette Lovforslag.

Det ærede Medlem var dernæst inde paa en Omtale af Forholdene nede i Sød. Jeg tror, det ærede Medlem ikke rigtig ser, hvilke Vanskeligheder der kan komme til at foreligge netop i Egne som disse; de kan slet ikke sidestilles med Forholdene, som de er i Haderslev eller i de bedste Egne af Sønderjylland, set fra et nationalt Synspunkt. I Grænseegnene dernede, hvor vi har saa vanskelige Forhold, hvor der endogsaa var en Landsby, hvor saa godt som alle stemte for at blive ved Tyskland, kan Forholdene ikke sammenstilles med Forholdene længere Nord paa. Vedkommende, der omtales som en Lærer, der ikke kan gøre Fyldest, har mange, ogsaa skolemæssige, Forudsætninger for at kunne fylde den Plads, han i Øjeblikket staar paa, og staar paa saaledes, at det er af rent midlertidig Natur, indtil vi kan finde en bedre Ordning.

Ganske det samme gælder med Hensyn til saa mange andre Forhold, ogsaa det Spørgsmaal, som det ærede 6te Medlem for 5te Kreds (S. Rasmussen) omtalte, nemlig Undervisningsforholdene i en bestemt Skole dernede. Man kan ikke i en Landsdel som den sønderjydske, hvor de nationale Forhold brænder saa stærkt paa, som de faktisk gør, lige med eet Slag føre igennem, at nu skal det være saadan og saadan. Derfor lempede vi os en Overgangstid noget med Hensyn til Undervisningsplanen paa saadanne Steder, og det er rigtigt, at der enkelte Steder har fundet en Undervisning Sted i den Form, som er antydnet. Men vi skiller det ud, saaledes at vi faar rent dansksprogede og rent tysksprogede Klasser, hvor Forholdene er vanskelige, fordi det er den bedste Løsning. Det kommer ganske af sig selv i Løbet af ganske kort Tid.

Der har ogsaa været talt om Bestemmelsen om de 24 Børn, der skulde kunne kræve Undervisning paa Tysk, og der blev udtrykt Ængstelse for, at Undervisningsministeren ikke skulde være klar over, at